

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОДЕСЬКА МОРСЬКА АКАДЕМІЯ»
СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ**

Положення про реалізацію права на освіту
осіб з особливими освітніми потребами
Національного університету «Одесська морська академія»

ВИДАННЯ : 2019

ЗАТВЕРДЖУЮ

О.М. Шемякін

2019 р.

КОНТРОЛЬНИЙ ПРИМІРНИК

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО РЕАЛІЗАЦІЮ ПРАВА НА ОСВІТУ
ОСІБ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «ОДЕСЬКА МОРСЬКА АКАДЕМІЯ»**

№ 2-03-100

СХВАЛЕНО
Рішенням вченої ради університету
протокол № 5 від 26.12.2019 р. від ..2019 р

ОДЕСА - 2019

Положення про реалізацію права на освіту
осіб з особливими освітніми потребами
Національного університету «Одесська морська академія»

ВИДАННЯ : 2019

Лист обліку змін

№	Дата	Сторінки зі змінами	Перелік змінених пунктів

Зміст

1. Загальні положення	4
2. Організація освітнього процесу	5
3. Створення та функціонування інклюзивної групи	6
4. Фінансування інклюзивного навчання	8
5. Прикінцеві положення	8

Положення про реалізацію права на освіту
осіб з особливими освітніми потребами
Національного університету «Одеська морська академія»

ВИДАННЯ : 2019

1. Загальні положення

1.1 Положення про реалізацію права на освіту осіб з особливими освітніми потребами у Національному університеті «Одеська морська академія» (далі – Положення) визначає організаційні засади інклюзивного навчання з метою реалізації права осіб з особливими освітніми потребами на здобуття якісної вищої освіти з урахуванням потреб та можливостей таких осіб.

1.2 Положення розроблено відповідно до статей 4 (частина 1, абзац 7), 32 (частина 3, пункт 3), 33 (частина 7, пункт 4), 62 (частина 1, пункт 6) Закону України «Про вищу освіту» та відповідно до Порядку організації інклюзивного навчання у закладах вищої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 10 липня 2019 р. №635.

1.3 У цьому Положенні терміни вживаються в такому значенні:

- здобувачі освіти з особливими освітніми потребами – особи з особливими освітніми потребами, які здобувають вищу освіту в Національному університеті «Одеська морська академія» (далі – НУ«ОМА»);

- інклюзивна група – академічна група в НУ«ОМА», де поряд з іншими здобувачами освіти навчається одна або більше осіб з особливими освітніми потребами.

Інші терміни вживаються у значенні, наведеному в Законах України «Про освіту», «Про вищу освіту».

1.4 НУ«ОМА» надає освітні послуги здобувачам освіти на рівні й основі, без дискримінації, незалежно від віку, громадянства, місця проживання, статі, кольору шкіри, соціального і майнового стану, національності, мови, походження, стану здоров'я, ставлення до релігії, наявності судимості, а також від інших обставин із застосуванням особистісно орієнтованих методів навчання та з урахуванням індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності всіх здобувачів освіти, рекомендацій індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю (за наявності) та/або висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини (за наявності), що надається інклюзивно-ресурсним центром.

1.5 Створення в НУ«ОМА» інклюзивного освітнього середовища забезпечує Міністерство освіти і науки України або уповноважена ним особа.

1.6 Згідно зі ст. 20 Закону України «Про освіту» у разі звернення особи з особливими освітніми потребами або її батьків до закладу освіти інклюзивна група або клас утворюються в обов'язковому порядку.

2. Організація освітнього процесу

2.1 Організація освітнього процесу здобувачів освіти з особливими освітніми потребами в НУ«ОМА» передбачає:

- створення інклюзивного освітнього середовища;
- застосування принципів універсального дизайну в освітньому процесі;
- приведення території НУ«ОМА», будівель, споруд та приміщень у відповідність до вимог державних будівельних норм, стандартів та правил. У разі, коли наявні будівлі, споруди та приміщення НУ«ОМА» неможливо повністю адаптувати до потреб осіб з інвалідністю, здійснюється їх розумне пристосування з урахуванням універсального дизайну;
- забезпечення необхідними навчально-методичними матеріалами та інформаційно-комунікаційними технологіями для організації навчального процесу;
- забезпечення в разі необхідності розумного пристосування;
- застосування в освітньому процесі найбільш прийнятних для здобувачів освіти з особливими освітніми потребами методів і способів спілкування, у тому числі української жестової мови, рельєфно-крапкового шрифту (шифту Брайля) із залученням відповідних фахівців і педагогічних працівників;
- забезпечення доступності інформації в різних форматах (шифт Брайля, збільшений шрифт, електронний формат та інші);
- розширення ресурсних можливостей НУ«ОМА» для підвищення якості навчання;
- формування в курсантів / студентів НУ«ОМА» позитивного ставлення до осіб з особливими освітніми потребами.

2.2 Основними напрямами роботи в частині організації навчання осіб з особливими освітніми потребами в НУ«ОМА» є:

- надання інформації про НУ«ОМА» та умови навчання;
- забезпечення вільного доступу студентів з проблемами опорно-рухового апарату до інфраструктури НУ«ОМА» (відповідно переобладнаних навчальних аудиторій та ін.);
- надання додаткових технічних засобів: комп’ютерних програм для слабозорих, систем підсилення звуку для слабочуючих, спеціальних меблів для осіб з вадами опорно-рухового апарату тощо;
- розроблення індивідуальних навчальних планів та аналіз їх виконання;

Положення про реалізацію права на освіту
осіб з особливими освітніми потребами
Національного університету «Одеська морська академія»

ВИДАННЯ : 2019

- застосування дистанційного навчання;
- використання освітнього контенту для розширення інформаційного, навчального простору та надання студентам додаткових методичних матеріалів;
- запровадження постійно діючих методичних семінарів для викладачів НУ«ОМА» щодо методів навчання осіб з особливими освітніми потребами;
- моніторинг якості навчання осіб з особливими освітніми потребами;
- формування комплексного (технічного, організаційного, педагогічного, психологічного, соціального) супроводу осіб з особливими освітніми потребами.

3. Створення та функціонування інклузивної групи

3.1 На підставі письмового звернення здобувача освіти з особливими освітніми потребами або одного з батьків (інших законних представників), а також індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю (за наявності), іншої документації, що підтверджує наявність в особи особливих освітніх потреб, утворюється інклузивна група.

Утворення інклузивної групи в НУ«ОМА» та припинення її діяльності здійснюється відповідно до наказу ректора.

Гранична кількість здобувачів освіти з особливими освітніми потребами в одній групі визначається виходячи з індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності таких здобувачів освіти, спеціальності, пристосованості аудиторій тощо.

3.2 З метою організації інклузивного навчання в НУ«ОМА» в межах наявного штатного розпису може створюватися спеціальний навчально-реабілітаційний підрозділ або група психолого-педагогічного супроводу.

3.3 Спеціальний навчально-реабілітаційний підрозділ або група психолого-педагогічного супроводу діє на підставі цього Положення, Положення НУ«ОМА» та відповідного положення, затвердженого вченовою радою НУ«ОМА».

3.4 Керівник і штатні працівники спеціального навчально-реабілітаційного підрозділу призначаються та звільняються ректором.

3.5 До складу групи психолого-педагогічного супроводу залучаються науково-педагогічні працівники НУ«ОМА», представники адміністрації НУ«ОМА» та інші фахівці за потреби.

3.6 Спеціальний навчально-реабілітаційний підрозділ або група психолого-педагогічного супроводу виконує такі завдання:

Положення про реалізацію права на освіту
осіб з особливими освітніми потребами

Національного університету «Одесська морська академія»

ВИДАННЯ : 2019

- співпрацює зі структурними підрозділами НУ«ОМА» щодо організації інклюзивного навчання та забезпечення навчально-реабілітаційного супроводу здобувачів освіти з особливими освітніми потребами;

- розробляє індивідуальний навчальний план здобувача освіти з особливими освітніми потребами, проводить моніторинг його виконання, вносить до нього зміни;

- організовує підготовку (підвищення кваліфікації) науково-педагогічних працівників НУ«ОМА» та соціальних працівників, волонтерів для роботи зі здобувачами освіти з особливими освітніми потребами шляхом проведення лекцій, семінарів, тренінгів, засідань за круглим столом тощо;

- консультує та надає методичну допомогу науково-педагогічним працівникам НУ«ОМА» щодо організації освітнього процесу здобувачів освіти з особливими освітніми потребами;

- провадить інформаційно-просвітницьку діяльність щодо формування толерантного ставлення до здобувачів освіти з особливими освітніми потребами;

- співпрацює із закладами соціального захисту населення, громадськими об'єднаннями з метою провадження волонтерської діяльності, спрямованої на підтримку здобувачів освіти з особливими освітніми потребами.

3.7. Індивідуальний навчальний план здобувача освіти з особливими освітніми потребами розробляється за його участі з урахуванням рекомендацій індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю (за наявності) та/або висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини (за наявності), підписується таким здобувачем освіти та затверджується ректором.

3.8 Спеціальний навчально-реабілітаційний супровід здобувачів освіти з особливими освітніми потребами в НУ«ОМА» передбачає, зокрема:

- навчально-організаційний супровід – допомогу учасникам освітнього процесу в організації освітнього процесу, написання та моніторинг виконання індивідуального навчального плану здобувача освіти з особливими освітніми потребами, організацію індивідуальних консультацій тощо;

- психолого-педагогічний (психолого-андрагогічний) супровід – системну діяльність, яка включає надання психологічної та педагогічної допомоги здобувачам освіти з особливими освітніми потребами під час освітнього процесу;

Положення про реалізацію права на освіту
осіб з особливими освітніми потребами
Національного університету «Одеська морська академія»

ВИДАННЯ : 2019

- соціальний супровід – заходи щодо створення умов для соціальної та соціально-побутової підтримки здобувачів освіти з особливими освітніми потребами, у тому числі надання інформації та допомоги у влаштуванні в гуртожиток, отриманні технічних засобів реабілітації, організації волонтерської допомоги для підтримки таких здобувачів освіти.

З метою створення належних умов для забезпечення навчально-реабілітаційного супроводу НУ«ОМА» може обладнувати ресурсні кімнати; приміщення для надання консультацій психологом, відпочинку, особистої гігієни, медичного обслуговування; зали для занять з лікувальної фізкультури.

3.9 Супровід здобувача освіти з особливими освітніми потребами можуть здійснювати батьки (інші законні представники) або особи, уповноважені ними, соціальні працівники (робітники), волонтери.

4. Фінансування інклюзивного навчання

4.1 НУ«ОМА» надає освітні послуги здобувачам освіти з особливими освітніми потребами за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, інших не заборонених законодавством джерел.

5. Прикінцеві положення

5.1 Положення про організацію інклюзивного навчання осіб з особливими освітніми потребами у Національному університеті «Одеська морська академія» затверджує вчена рада НУ«ОМА». Положення вводиться в дію наказом ректора НУ«ОМА».

5.2 Зміни та доповнення до Положення про реалізацію права на освіту осіб з особливими освітніми потребами у Національному університеті «Одеська морська академія» затверджує вчена рада НУ«ОМА».

Положення про реалізацію права на освіту
осіб з особливими освітніми потребами
Національного університету «Одесська морська академія»

ВИДАННЯ : 2019

Лист узгодження

ЧАСТИНА 1. Ідентифікація документа, перелік осіб і підрозділів, що узгоджують.

1.1. Документ, що підлягає узгодженню: Положення про реалізацію права на освіту осіб з особливими освітніми потребами НУ«ОМА» № 2-03-100

1.2. Термін виконання: 23 грудня 2019 р.

1.3. Документ підлягає узгодженню з керівниками і підрозділами, які вказані у стовпчиках 1 і 3 таблиці частини 2.

ЧАСТИНА 2. УЗГОДЖЕНО :						
ПІБ	Підлягає узгодженню	Посада	Підпис	Дата	Термін узгодження	Зауваження Так/ Ні
1	2	3	4	5	6	7
Шемякін О.М.	Так/Ні	Перший проректор		26.12.19		Так/Ні
Захарченко В.М.	Так/Ні	Проректор з НПР		26.12.19		Так/Ні
Бандурка В.Ф.	Так/Ні	Головний бухгалтер		26.12.2019		Так/Ні
Вітюховська Т.В.	Так/Ні	Начальник відділу кадрів		26.12.19		Так/Ні
Рашковський Ю.В.	Так/Ні	Начальник ЮВ		26.12.19		Так/Ні
Пархоменко М.М.	Так/Ні	Начальник НВ		26.12.19		Так/Ні
Козьміних М.А.	Так/Ні	Голова профкому		26.12.19		Так/Ні
Ольшевська І.О.	Так/Ні	Голова курсантської ради		26.12.19		Так/Ні
Торопенко Д.Я.	Так/Ні	Голова профспілки курсантів		26.12.19		Так/Ні

У стовпчиках 2 і 7 викреслити непотрібне.

Положення про реалізацію права на освіту
осіб з особливими освітніми потребами
Національного університету «Одеська морська академія»

ВИДАННЯ : 2019

Лист періодичних перевірок

№ з/п	Дата	ПІБ і посада особи, яка виконує періодичну перевірку	Змінам належать	Підпис перевіряючого

Положення про реалізацію права на освіту
осіб з особливими освітніми потребами
Національного університету «Одесська морська академія»

ВИДАННЯ : 2019

Лист ознайомлення персоналу з документом

ПІБ	Посада	Строк ознайомлення (запланований)	Підпис	Дата ознайомлення (за фактом)